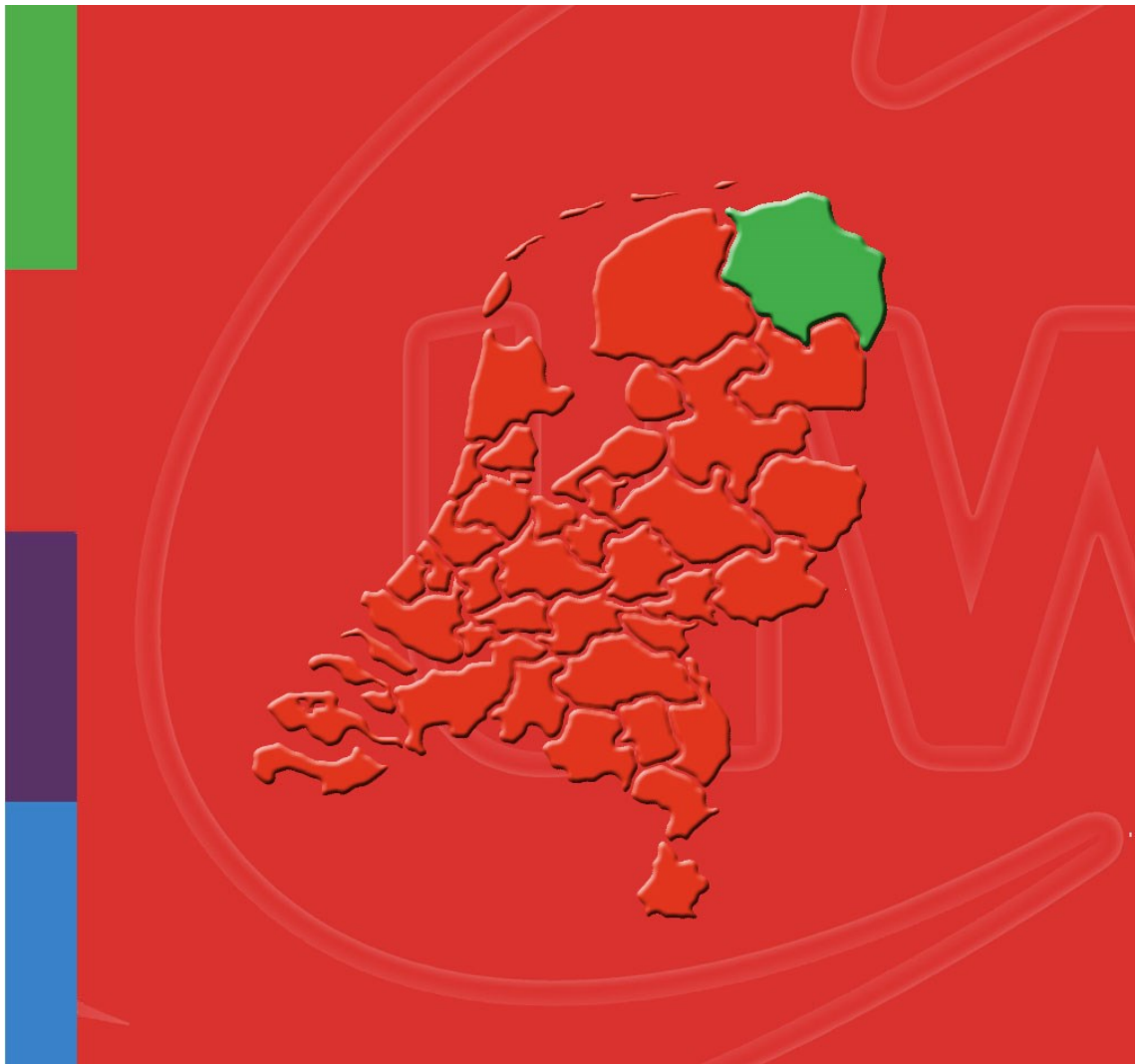

Samenvatting Regio in Beeld

Groningen

Oktober 2017

Een arbeidsmarkt in verandering

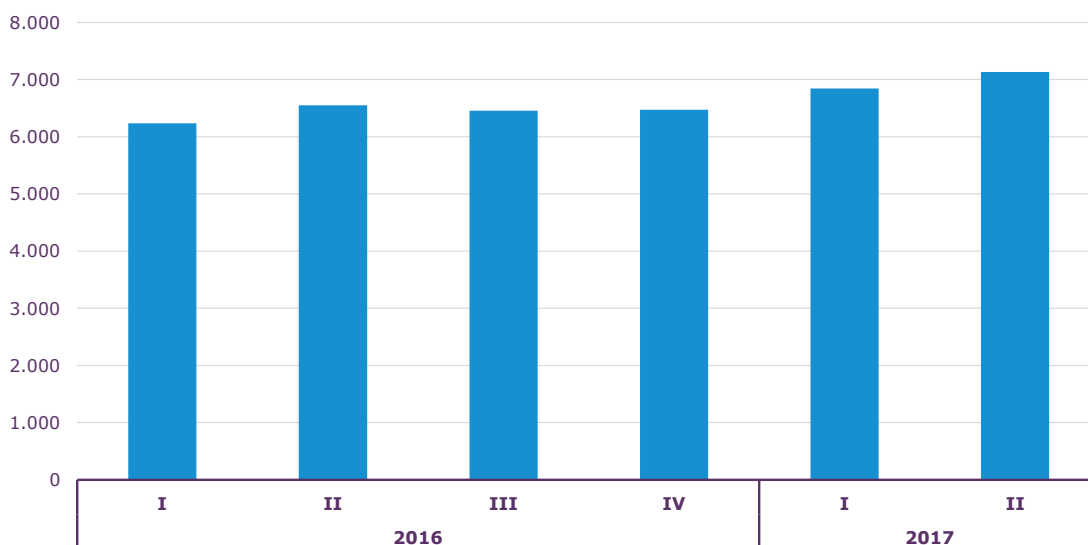
De Nederlandse arbeidsmarkt verandert: de werkgelegenheid en het aantal vacatures groeien. De werkloosheid daalt. Ook flexibiliseert de arbeidsmarkt en hebben technologische veranderingen hun weerslag op de arbeidsmarkt. Nieuwe beroepen en banen ontstaan, terwijl ook werk verdwijnt en andere – vaak hogere – eisen worden gesteld aan bestaande banen. Vooral in het middensegment dreigen door de technologische vooruitgang banen te verdwijnen. De werkgelegenheidsgroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om voor alle groepen een daling te realiseren. De tweedeling op de arbeidsmarkt nam de afgelopen jaren toe. De sterkste positie op de arbeidsmarkt hebben vakspecialisten in ICT, techniek en zorg. Werkenden in deze richtingen hebben weinig moeite hun baan te behouden, werkzoekenden beschikken over een gunstige concurrentiepositie. Er zijn echter ook groepen met een structureel slechte arbeidsmarktpositie. Het gaat dan om laagopgeleiden, specifieke beroepsrichtingen, niet-westerse migranten, oudere langdurig werklozen en arbeidsbeperkten.

Groeiende werkgelegenheid en meer vacatures in Groningen

De economie groeit nu al meer dan drie jaar op rij. De werkgelegenheid trekt in vrijwel alle sectoren aan. Het aantal vacatures groeit fors.

- Voor de arbeidsmarktregio Groningen verwacht UWV dat het aantal banen van werknemers in de periode 2017-2018 met 1,8% toeneemt tot 317.200. Dat ligt iets onder de landelijke groei van het aantal banen met 2,1%. Dit komt vooral doordat sterk groeiende dienstverlenende sectoren (ICT, zakelijke dienstverlening), maar ook sectoren als groothandel naar verhouding in Groningen minder sterk vertegenwoordigd zijn dan landelijk.
- De meeste nieuwe banen – in absolute aantallen gezien - ontstaan in 2018 in overige zakelijke diensten en zorg & welzijn, hoewel deze laatste sector wel een aantal branches met krimp laat zien. Procentueel laat de bouwsector de sterkste groei zien. Naast de aantrekkende woningmarkt, profiteert de werkgelegenheid in deze sector van de herstelwerkzaamheden door bevingsschade.
- In de financiële diensten, openbaar bestuur en onderwijs neemt de werkgelegenheid af.
- In het afgelopen jaar ontstonden in de regio 27.000 vacatures. UWV verwacht dat de vacaturemarkt in 2017 en 2018 blijft groeien.

Ontstane vacatures per kwartaal, Groningen, 2016-2017

Bron: CBS, bewerking UWV

WW daalt, bijstand neemt toe

Eind 2016 telt de potentiële beroepsbevolking in Groningen 382.000 personen. Hiervan ontvangt een deel een sociale zekerheidsuitkering, zoals WW, bijstand of een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

- In Groningen hebben relatief meer mensen een uitkering dan landelijk. Dat geldt zowel voor de WW en de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, maar vooral voor de bijstand en de Wajong.
- Het aantal WW-uitkeringen in Groningen is in 2016 gedaald tot 19.300, dit is 6% minder dan een jaar eerder. Verwacht wordt dat in 2017 de WW in Groningen met 17% verder daalt.
- Eind 2016 waren er in Groningen 26.220 personen met een bijstandsuitkering. Een jaar eerder waren dat er 25.340, een toename met 3,5%. Dat is vergelijkbaar met de landelijke toename.
- Landelijk gezien komt de stijging vooral door nieuwe wetgeving en de toestroom van asielzoekers.
- In 2016 stroomden in Groningen 1.400 mensen in aansluiting op de WW door naar de bijstand, een doorstroombestemming van 7,1%. Vanuit de bijstand gezien is dit een belangrijk deel van de nieuwe uitkeringen. Het gaat dan bijna om bijna een zesde van het aantal nieuwe bijstandsontvangers.

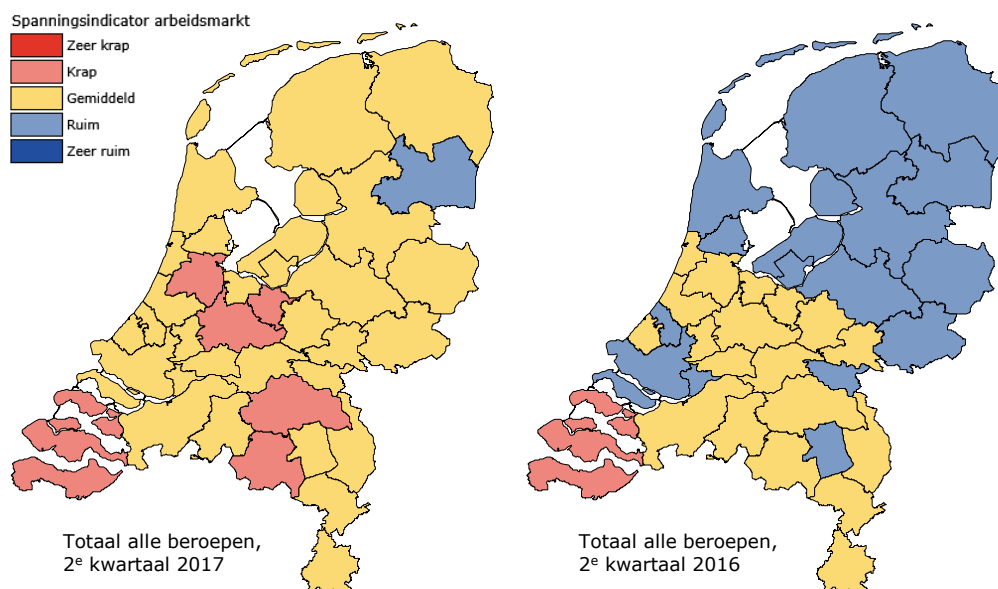
	Groningen		Nederland
	aantal	aandeel in beroepsbevolking	aandeel in beroepsbevolking
Beroepsbevolking	382.000		
WW	19.340	5,1%	4,6%
Bijstand tot AOW-leeftijd	26.220	6,9%	5,2%
Arbeidsongeschiktheid (AO)	37.910	9,9%	8,9%
<i>waarvan Wajong</i>	15.570	4,1%	2,8%
<i>waarvan WAO</i>	12.400	3,2%	3,3%
<i>waarvan WIA</i>	9.940	2,6%	2,8%

Bron: CBS en UWV

Meer kansen op werk in Groningen

De spanning op de arbeidsmarkt – dat is de verhouding tussen openstaande vacatures en kortdurend werkzoekenden – neemt in Groningen toe.

Spanning arbeidsmarkt, 35 arbeidsmarktregio's, 2e kwartaal 2017 en 2e kwartaal 2016

Bron: UWV

- In het afgelopen jaar veranderde Groningen van een ruime arbeidsmarkt in een arbeidsmarkt met een gemiddelde spanning. Een gemiddelde spanning op de arbeidsmarkt in Groningen betekent dat vraag en aanbod op totaalniveau redelijk in evenwicht zijn.
- Werkgevers ondervinden meer knelpunten bij het invullen van vacatures. Werkzoekenden beschikken gemiddeld genomen over een verbeterde concurrentiepositie, zij hebben meer kans op het vinden van werk. Er zijn echter grote verschillen tussen beroepsgroepen als het gaat om de kans op werk.
- Vooral werkzoekenden met een administratieve achtergrond, helpenden in de thuiszorg, activiteitenbegeleiders en woonbegeleiders en verkoopmedewerkers ervaren veel concurrentie tijdens het solliciteren.
- Van de beroepen die veel voorkomen onder werkzoekenden in Groningen hebben alleen callcentermedewerkers en bouw-timmerlui een goede concurrentiepositie. Voor veel voorkomende beroepen als productiemedewerker, financieel-administratief medewerker en schoonmaker is de concurrentiepositie gemiddeld.
- De beste concurrentiepositie hebben werkzoekenden wanneer zij solliciteren op vacatures voor vaklui in de techniek.

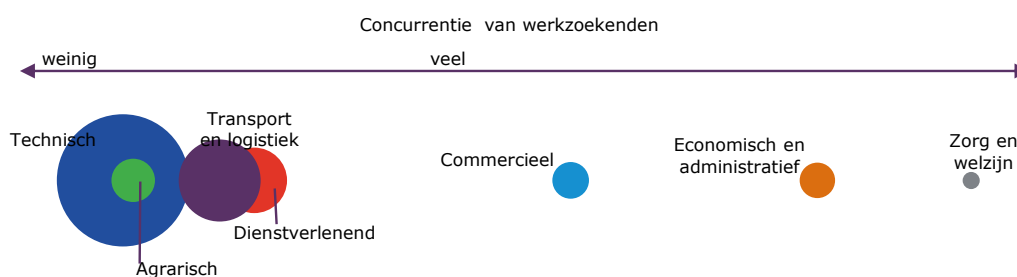
Niet iedereen profiteert dus evenredig van de economische groei. Zo neemt het aantal bijstandsuitkeringen toe en zijn er veel mensen die vanwege een arbeidsbeperking langs de kant staan. Laagopgeleiden, arbeidsbeperkten, 55-plussers en mensen die een beroep uitoefenen waar weinig vraag naar is beschikken over een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Ondanks hun zwakke arbeidsmarktpositie biedt de groeiende economie ook hen kansen.

Laagopgeleiden zijn vaker werkloos

De gemiddelde werkloosheid onder laagopgeleiden in Nederland is met 9% hoger dan onder middelbaar (6%) en hoogopgeleiden (4%). Laagopgeleiden zijn mensen zonder startkwalificatie. Zij hebben basisonderwijs, vmbo of mbo-1 als hoogst afgeronde opleiding.

- In Groningen worden in 2016 circa 83.000 mensen tot de laagopgeleiden (inclusief scholieren en mbo-studenten) gerekend. Dat is 22% van de beroepsbevolking.
- In 2016 ontstonden in Groningen ruim 9.400 vacatures op laag niveau.
- In Groningen vond 64% van de laagopgeleide WW'ers binnen een jaar werk. Uitzendwerk is voor laagopgeleiden belangrijk voor het vinden van een baan. Vooral voor laagopgeleiden met een technisch beroep, een transport & logistiek beroep of een agrarisch beroep zijn uitzendbureaus een belangrijke route naar werk.
- Economisch-administratief en zorg & welzijn personeel op laag niveau vindt het minst vaak werk vanuit de WW. De concurrentiepositie is gunstig voor laagopgeleiden die werk zoeken in technische, transport & logistiek of agrarische richting.

Concurrentiepositie laagopgeleiden naar beroepsrichting, Groningen, 6-maandsgemiddelde november 2016 – april 2017

Bron: UWV

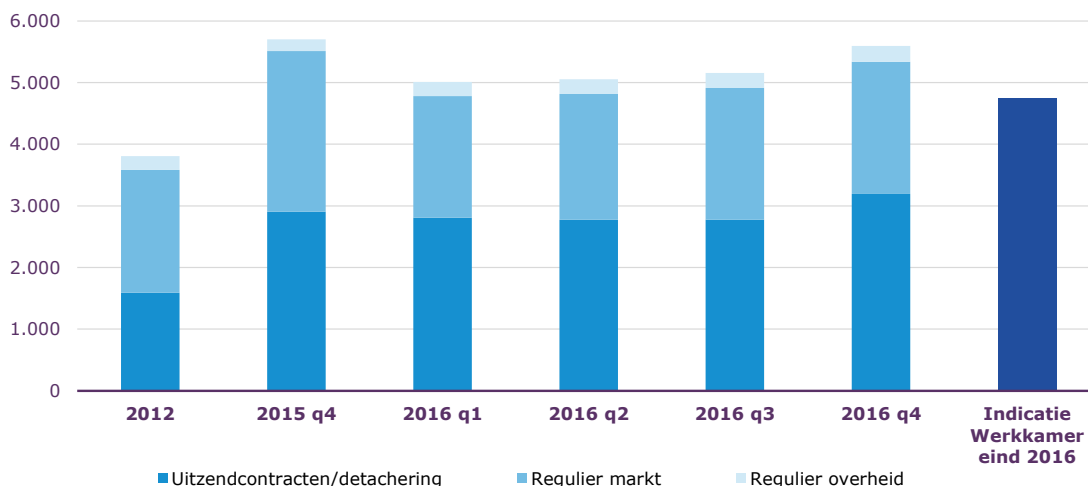
Er zijn zeker kansen voor laagopgeleiden, maar verschillende belemmeringen kunnen het moeilijker maken om werk te vinden of te behouden:

- laagopgeleiden voelen zich gemiddeld genomen vaker ongezond, terwijl beroepen met goede kansen voor laagopgeleiden juist fysiek zwaar zijn;
- laagopgeleiden hebben vaak minder toegang tot uitgebreide sociale netwerken;
- de laagopgeleide beroepsbevolking is sterker vergrijsd en ouderen komen moeilijker aan het werk;
- laagopgeleiden ondervinden relatief veel concurrentie op de arbeidsmarkt van andere groepen (scholieren, studenten, arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa en hoger opgeleiden);
- soms weten werkgevers en laagopgeleiden elkaar niet goed te vinden.

Arbeidsbeperkten kwetsbaar op de arbeidsmarkt

Arbeidsbeperkten vormen een heterogene groep die varieert van hoogopgeleiden met een lichte fysieke aandoening tot mensen zonder diploma met een ernstige verstandelijke beperking. Ook de arbeidsmogelijkheden van arbeidsbeperkten lopen uiteen. De arbeidsdeelname verschilt per arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Banen volgens banenafpraak, Groningen, 2012-2016

Bron: UWV, Trendrapportage

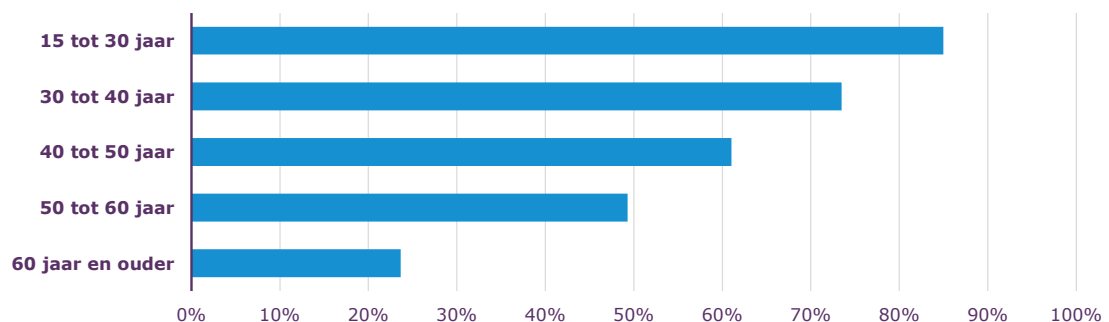
- Eind 2015 werkte 23% van de Wajongers in Groningen. Dat is gelijk aan het landelijk gemiddelde.
- Bij gedeeltelijk arbeidsgeschikte WGA'ers steeg het aandeel werkenden zowel in Groningen in 2015 tot 49%, fors hoger dan het landelijk gemiddelde. Dat was in Groningen de eerste stijging sinds 2011.
- Bij volledig arbeidsongeschikte WGA'ers bleef het aandeel werkenden in Groningen stabiel op 10%, tegen een verdere daling tot 8% in Nederland.
- Het aandeel werkenden binnen de groep WIA 35-minners steeg landelijk voor het eerst sinds jaren, naar 43%. In Groningen is dit aandeel eind 2015 44%.
- Onder WAO'ers daalde het aandeel werkenden in 2015 verder. Van de WAO'ers werkte eind 2015 19% in Groningen en 18% in Nederland.
- Groningen ligt op koers voor de banenafpraak. De netto ontwikkeling in het aantal banen volgens de definitie van de banenafpraak ten opzichte van de nulmeting ziet er in Groningen als volgt uit: 705 extra banen bij reguliere werkgevers via een dienstverband en 1.598 extra banen bij reguliere werkgevers via een uitzendcontract of detachering.
- Eind december 2016 stonden in Groningen 13.340 personen in het doelgroepregister. Ten opzichte van de nulmeting is het aantal met 1.904 afgenomen. De afname is alleen terug te vinden in het aantal geregistreerde Wajongers en kan vooral worden verklaard door de herindeling van de Wajong.

Grotere kans op langdurige werkloosheid bij 55-plussers

Oudere werknemers verliezen over het algemeen minder snel hun baan dan jongere werknemers. Maar als ouderen hun baan kwijtraken, komen ze moeilijker weer aan het werk.

- Eind 2016 ligt het aandeel langdurig werkloze 55-plussers in Groningen met 73% hoger dan landelijk.
- In Groningen gaat per april 2017 de helft van de 16.800 lopende WW-uitkeringen naar 50-plussers. Van die 8.400 WW-uitkeringen heeft weer de helft een verstreken uitkeringsduur van minimaal een jaar. Langdurige werkloosheid verzwakt de arbeidsmarktpositie van werkzoekenden verder.
- 43% van de 50-plussers in Groningen is binnen een jaar weer aan het werk. Voor jongere leeftijdsgroepen is het werkherlevingspercentage duidelijk beter.

Werkherleving naar leeftijdsklasse, Groningen, werkherleving in periode juli 2015-juni 2016

Bron: UWV

Er zijn verschillende redenen voor de hoge langdurige werkloosheid onder 55-plussers.

- Werkgevers vinden de verhoudingen tussen loonkosten en productiviteit van 55-plussers vaak een probleem, hoewel gemiddeld het salarisniveau van 55-plussers niet of nauwelijks hoger is dan van werknemers van 40-55 jaar in vergelijkbare functies.
- Werkgevers denken dat het ziekteverzuim van oudere werknemers hoger is dan van jongere leeftijdsgroepen.
- In de ogen van werkgevers presteren 50-plussers slechter dan jongeren op fysieke en mentale belastbaarheid, flexibiliteit, creativiteit, opleidingsbereidheid en vaardigheid met nieuwe technologieën. Maar ze presteren volgens werkgevers juist beter op betrouwbaarheid, betrokkenheid, nauwkeurigheid, sociale vaardigheden en klantgerichtheid.
- De deelname aan scholing, trainingen en cursussen van mensen met een hogere leeftijdsklasse is relatief laag. De scholingsachterstand is de afgelopen jaren wel wat kleiner geworden.

Veel administratieve beroepen verdwijnen

Voorals werkzoekenden met een opleiding, werkervaring en competenties waarnaar weinig vraag is, komen moeilijk aan de slag. Dit is het duidelijkst zichtbaar in de administratieve beroepen. In Groningen merkt vooral de sterk aanwezige sector openbaar bestuur de negatieve gevolgen van deze ontwikkeling voor de werkgelegenheid. Naast administratieve beroepen zijn er ook andere beroepen met een ongunstige concurrentiepositie in Groningen. Werkzoekenden in deze beroepen kunnen overstappen naar andere beroepen dan waar ze voorheen werkten of met een arbeidsmarktgerichte scholing hun kansen vergroten. UWV heeft voor een aantal beroepen – zoals receptionisten, secretaresses, medewerkers bedrijfsrestaurant en sociaal-cultureel werkers - de mogelijkheden voor overstappen in beeld gebracht.

Uitdagingen voor de regionale arbeidsmarkt

De economie groeit. Meer mensen vinden werk. Toch hebben nog veel Groningers een WW-, bijstand- of arbeidsongeschiktheidsuitkering. Vooral laagopgeleiden, administratief opgeleiden, arbeidsbeperkten en ouderen vinden lastig werk. Tegelijkertijd ervaren Groningse werkgevers – soms dringende – personeelstekorten. Arbeidsmarktpartijen staan voor de uitdaging deze kwalitatieve mismatch te verkleinen.

Hoewel laagopgeleiden vaker werkloos zijn dan middelbaar- en hoogopgeleiden, biedt de aantrekkelijke Groningse economie ook hun kansen. Deze kansen zijn het grootst in bouw, techniek en logistiek. Ook horeca en landbouw bieden kansen, al is het werk in deze sectoren vaak van tijdelijke aard. Werk in Zicht Groningen kan als volgt laagopgeleiden helpen kansen te pakken.

- Inzetten van de door het kabinet beschikbaar gestelde €6,2 miljoen om werkzoekende Groningers de mogelijkheid te geven zich om zich om te scholen naar banen in de aardbeving gerelateerde bouw- en technieksector.
- Werkzoekenden beter leren kennen door het intensiveren van de persoonlijke dienstverlening.
- Een dekkend, gezamenlijke en eenduidig beheerd werkzoekendenbestand tot stand brengen.
- Vastleggen van competenties en mogelijke overstapberoepen.
- Advies op maat met gebruikmaking van arbeidsmarktinformatie.
- Combinaties van leren en werken vergroten kansen op werk voor laagopgeleiden.
- Werkzoekenden trainen in de werking van zoekkanalen en sollicitatievaardigheden.
- Een multidisciplinaire aanpak met aandacht voor sociale en gezondheidsproblemen die belemmerd werken om werk te vinden.

Groningen telt veel mensen met een arbeidsbeperking. Vooral het aandeel Wajong is hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook bevat de bijstand met de komst van de Participatiewet meer mensen met een arbeidsbeperking. Hoewel de arbeidsparticipatie van arbeidsbeperkten de afgelopen jaren toenam, zijn er in Groningen veel arbeidsbeperkten die niet of weinig werken, terwijl zij wel willen en kunnen werken. Voor het vinden en behouden van werk bij reguliere werkgevers zijn en blijven veel inspanningen nodig.

- Extra banen creëren voor arbeidsbeperkten in het kader van de banenafpraak.
- Financiële middelen en ondersteunden instrumenten inzetten om werkgevers te ondersteunen.
- Werkgevers adviseren in het herverdelen van werk via bijvoorbeeld jobcarving.
- Investeren in werkgeversrelaties brengt latente personeelsbehoefte in beeld.
- Transparantie van klantprofielen met de kandidatenverkennen.
- Gemeenten kunnen in de aanbesteding van projecten afspraken maken over social return.

Werkloze ouderen vinden lastig werk. Langdurige werkloosheid verzwakt de arbeidsmarktpositie van oudere werkzoekenden verder. Hoewel ouderen vaak beschikken over veel werkervaring, geven werkgevers in veel gevallen de voorkeur aan jonger personeel. Negatieve beeldvorming speelt hierbij een rol. Nu de economie verder groeit en de arbeidsmarkt krappere wordt, moeten ouderen de komende tijd meer kansen kunnen verzilveren.

- Voorlichting kan bestaande vooroordelen bij werkgevers wegnemen.
- Tijdig investeren in bij- en omscholing of bemiddeling van-werk-naar-werk helpt om werkloosheid te voorkomen.
- De training 'Succesvol naar werk' geeft ouderen inzicht in sectoren en beroepen met goede kansen op werk en in het effectief gebruikmaken van de moderne zoekkanalen en netwerken.
- Regionale Inspiratiedagen helpen kandidaten te inspireren en te motiveren.

Groningen kent veel werkzoekenden van wie werkervaring en opleiding weinig perspectief op werk geven. Ondanks de aantrekkelijke economie vinden zij lastig werk. Dit geldt vooral voor administratief personeel op lager en middelbaar niveau. Voor hen is het van belang te zoeken naar alternatieven.

- Werkzoekenden met een slechte concurrentiepositie kunnen hun kans op werk vergroten door over te stappen naar alternatieve beroepen. UWV brengt deze overstapmogelijkheden in kaart.
- De groeiende personeelstekorten in de zorg leveren mogelijkheden op voor mensen die willen overstappen uit een beroepsrichting met weinig perspectief. UWV en Zorgplein Noord werken samen om deze overstap te stimuleren en te faciliteren.
- In veel gevallen is bij- of omscholing noodzakelijk voor de overstap naar een kansrijker beroep.
- Om scholingsmiddelen beter te benutten en intersectorale mobiliteit te bevorderen zouden O&O-fondsen ook voor beschikbaar gesteld kunnen worden voor werkzoekenden uit andere sectoren die willen overstappen naar een sector met krapteberoepen.
- Het sluiten van allianties tussen UWV, gemeenten en sectoren met krapteberoepen kan financiële middelen vrijmaken en scholing met behoud van uitkering mogelijk te maken zodat werkzoekenden omschoold kunnen worden.
- De voortdurende veranderingen op de arbeidsmarkt maken 'een leven lang leren' noodzakelijk. De nadruk komt daarmee meer te liggen op volwasseneneducatie. Onderwijsinstellingen moeten hierop inspelen met een flexibeler structuur, afstemming van het onderwijsaanbod op de wensen van het bedrijfsleven, maatwerk, modulair opgebouwde lesprogramma's en combinaties van leren en werken.

Colofon

Regio in Beeld

Regio in Beeld is een jaarlijkse uitgave van UWV

Auteur

Erik Oosterveld

Inlichtingen

arbeidsmarktinformatie@uwv.nl

Redactieadres

UWV
Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies
Postbus 58285
1040 HG Amsterdam

Eindredactie

Suzanne IJzerman
Roelof van der Velde

Regio samenstelling

De arbeidsmarktregio Groningen is het werkgebied van Werkplein Werk in Zicht. De gemeenten Aa en Hunze, Appingedam, Assen, Bedum, Bellingwedde, De Marne, Delfzijl, Eemsmond, Groningen, Grootegast, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Loppersum, Marum, Menterwolde, Noordenveld, Oldambt, Pekela, Slochteren, Stadskanaal, Ten Boer, Tynaarlo, Veendam, Vlagtwedde, Winsum en Zuidhorn maken deel uit van deze arbeidsmarktregio.

Disclaimer

Meer informatie is te vinden op www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie.
Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

UWV © 2017

